

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Hankintalain muutosesitykset lisäävät mahdollisesti kuntien eriarvoisuutta. Pienten kuntien on muun muassa henkilöressurssien puitteissa isoja kuntia haastavampaa viedä läpi merkittäviä palveluiden järjestämisen muutoksia.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?

-

- Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

-

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistussosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Sidosyksiköiden vähimmäisomistuksesta 10 %:n vaatimuksella säätämällä lisättäisiin osaltaan kuntien hallinnollista työtä ja kustannuksia merkittävästi, mikä mahdollisesti heikentäisi jo ennestään kuntien taloutta ja vaarantaisi erityisesti tukipalveluiden järjestämistä.

Vähimmäisomistusvaatimuksen myötä kunnat joutuisivat analysoimaan useiden palveluiden tuottamisen tapoja uudelleen, tekemään omistusjärjestelyitä, neuvottelemaan uudelleen ja tekemään uusia sopimuksia sekä kilpailuttamaan mahdollisesti myös hyvin toimivia tukipalveluja. Muutostyö tulisi lisäämään kohtuuttomasti pienten kuntien työtaakkaa resurssien ollessa jo nykytilanteessa pienet.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Taivassalon kunnan osalta esimerkiksi tietohallintopalveluiden osalta tulisi tehdä uudelleen järjestelyitä, mikä tuottaisi merkittävän toiminnallisen ja talouden taakan. Myös muiden tukipalveluiden osalta, kuten talous- ja palkkahallintopalveluiden osalta, muutoksella voi olla joillekin kunnille merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Usean kunnan kilpailuttaessa uudelleen samoja palveluita, tarjousten hintataso on vaarassa nousta ja lisätä entisestään pienten kuntien taloudellista riskiä. Pienten kuntien hallinnollisten, jo toimivien palvelujen muutos aiheuttaisi henkilöstölle ylimääräistä kuormitusta. Lisäksi palveluiden laadun hetkellinen lasku olisi omiaan aiheuttamaan hallinnon sujuvuuteen ongelmia. Pienissä kunnissa esimerkiksi mahdollisuudet ICT:n kehittämiseen sekä palveluiden jatkuvuus tulisivat kärsimään, koska ICT- ja hankintaosaaminen on joillakin alueilla nykyisellään keskitetty kuntien sijaan sidosyksiköihin.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

-
- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**
-

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Esitetty siirtymäaika on riittämätön suunniteltujen uudistusten huolelliseen valmisteluun ja taloudellisiin kustannuksiin varautumiseen. Kunnille tulisi turvata mahdollisuus läpiviedä nykyiset kuntiin kohdistuneet muutokset ennen uusia muutosvaatimuksia. Samanaikaisten

palvelukilpailutusten vaikutus hintatasoon ja myös palveluntuottajien mahdollisuuteen pystyttää palveluita useille kunnille saattaa aiheuttaa merkittäviä ongelmia kuntien hallinnollisten ja sitä kautta muidenkin toimintojen järjestämiselle. Mikäli kaikki Suomen kunnat joutuisivat 1,5 vuoden sisällä kilpailuttamaan samat palvelut, tulisivat markkinoiden resurssit loppumaan kesken ja palveluiden tuottamisen hinnat suurella todennäköisyydellä nousemaan.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Häkli Sanna

Taivassalon kunta - Taivassalon kunnanhallitus 10.3.2025 § 24